

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 08.05.2006
Sayı: 397

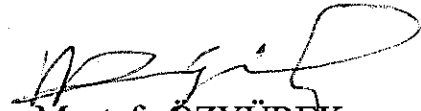
2/786
21195-53263

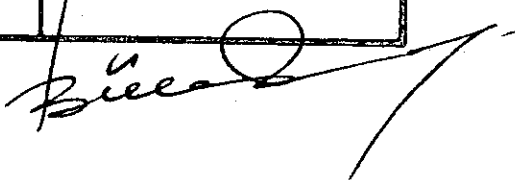
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16.12.2003 tarihinde kabul edilen 5021 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Ve Bankalar Kanunu Hükümlerine İstinaden Bankacılık İşlemleri Yapma Ve Mevduat Kabul Etme İzni Kaldırılan Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketi Hakkında Tesis Edilecek Bazı İşlemler Hakkında Kanun'un 1 inci maddesine 3 üncü fıkrasından sonra gelmek üzere bir fıkra ilave edilmesi ile bir geçici madde eklenmesi hakkındaki yasa teklifim gerekçesiyle beraber ekte sunulmuştur 08.05.2006.

Gereğini arz ederim.

Bihlun TAMAYLIĞIL
İstanbul Milletvekili

Mustafa ÖZYÜREK
Mersin Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Plan ve bütçe			
Tarih	16.5.2006	E.No:	2/786	
Md. Y.	Md. B.	D. Bşk.	G. Sek. Y.	Gen. Sek.
				
BAŞKAN				

GEREKÇE

Bir devletin niteliği, işleyişi, temel amaç ve görevlerinin yer aldığı yasal metinler anayasaları olup, devletin aynı zamanda meşruiyetinin de zeminini oluştururlar. Türkiye’de devletin niteliği kendi Anayasasında “milli dayanışma ve **adalet anlayışı içinde**, insan haklarına saygılı ... **sosyal bir hukuk devleti**” olarak tanımlanmıştır.

Devletin amaç ve görevleri ise, “... kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; **kişinin temel hak ve hürriyetlerini**, sosyal hukuk devleti ve **adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya**, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak” olarak belirlenmiştir.

Temel hak ve hürriyetlerin niteliği de, “... **kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva**” eden bir çerçevede tanımlanmıştır.

Buna, yani Anayasal düzenlemenin gereklerine göre, devletin, milli dayanışma, refah, huzur ve mutluluk duygusunu zayıflatan ve bireyleri ailesine karşı maddi ve manevi bütün ödev ve sorumluluklarını yerine getirmesini önleyecek koşulların ortadan kaldırılması, en azından iyileştirilmesi gibi bir temel ya da asli görevi bulunmaktadır.

Ticari ve iktisadi hayatın belirli kurallara bağlanması bakımından, bu faaliyet alanlarına münhasır yasal düzenlemeler yapılması son derece doğaldır. Sözgelimi, bankacılık alanında bir yasal düzenlemenin, yasaya uyulmaması halinde müeyyideler içermesi ve bu müeyyidelerin şu ya da bu dozda ağırlaştırılması, ilgili ticari alandaki faaliyetlerin belirli bir disiplin altında sürdürülmesi bakımından da önem arz etmektedir. Bu alanın bankacılık olması, bireylerin küçük ya da büyük tutarlı parasal tasarruflarının belirli bir güvence altında değerlendirilmesi ve bu parasal fonların bankacılık ilke ve kurallarına aykırı ya da kötü niyetli kullanımının tecziyesinde ağır müeyyideler öngörülmesini de gerektirebilir ve bu durum, olağan sınırlar içerisinde bir önlem olarak kabul de görebilir.

Ancak, bu önlemlerin banka sahibi aile ya da grupların bütün mal varlıklarını ilgilendiren ya da kapsayan el koymalara kadar vardırılması ve bankacılık ile ilgili olsun veya olmasın mevcut iktisadi ya da ticari birimlerin yönetim ve denetimlerinin devletin sevk ve idaresindeki bir kurum tarafından üstlenilmesi şeklindeki idari tasarrufundan etkilenenler arasında da bir adalet anlayışı öngörülmesi ve idarenin eylem ve işlemleriyle toplumun bir kesimi mutlu edilmeye ya da bir kesimi için adalet aramaya çalışılırken, bir başka kesim ya da diğer kesimler mutlak manada mağdur konumuna düşürülmemeli,

sürdürülen iş ve işlemlerin sonuçlarından etkilenenler arasında da, adalet sağlanmalı ve fedakarlıklarda da mümkün mertebe eşit bir dağılım hedefi gözetilmelidir.

Mevcut yasal düzenlemelerimiz içerisinde kendisine, 512 Sayılı "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname" ile yer bulan Kıyı Bankacılığı için, anılan KHK'nin 33 üncü maddesinde Türkiye'de bu kapsamda faaliyette bulunacak bankaların faaliyet usul ve esaslarını belirlemek amacıyla bir düzenleme yapılmıştır.

Yine aynı KHK'nin 37 nci maddesi ile de, "Yabancı Ülke Yetkili Mercilerinin Talepleri" başlığı altında;

"Yabancı ülkelerin kanunlarına göre denetime yetkili mercilerin, kendi ülkelerinde kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinde veya bu bankaların ortak olduğu Türkiye'de kurulu bankalarda denetim yapma ve bilgi isteme taleplerinin yerine getirilmesi Müsteşarlığın iznine bağlıdır.

Birinci fıkrada belirtilen mercilerce bu Kanun'un amaç ve kapsamı ile ilgili olarak istenilen bilgilerin karşılıklılık ilkesinin gözetilmesi ve açıklanmaması şartıyla verilmesine Bakanlık yetkilidir"

Hususuna yer verilerek, yabancı ülkelerin denetime yetkili makamlarına Türkiye'deki her türlü yabancı bankacılık faaliyetlerinin denetimi için uygun koşullar hazırlanmış, hatta karşılıklılık ilkesinden söz edilmiş; ancak, Türkiye'de yetkili merci ve organların diğer ülkelerdeki bu yetkilerinin nasıl kullanılacağına dair bir düzenleme yapılmamış ya da fiili bir girişimde bulunulmamıştır. Off-Shore bankacılık uygulamasına ilişkin risklerin gerçekleşmesi ve çok sayıda yurttaşın mağdur olmasından sonra, 01.11.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5411 sayılı Bankacılık Yasası'nın 14 üncü maddesi ile "Türkiye'de kurulan bankaların kıyı bankacılığı bölgeleri de dahil olmak üzere yurt dışında şube veya temsilcilik açmaları, ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları, bu Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere ve Kurulca belirlenecek esaslara uyulması kaydıyla Kurulun iznine" tabi kılınarak, izin verme yoluyla da olsa, denetim benzeri bir önlem düşünülmüştür.

Nitekim, o dönemde bu yasal eksikliğin yarattığı boşluk somut bir biçimde kendisini göstermiş ve Türkiye'deki bankacılık faaliyetleri gözetim ve denetim altına alınan ve sonuçta da bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılarak, yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na intikal eden Türkiye İmar Bankası T.A.Ş.'nin sahibi olan grubun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kıyı bankacılığı yapan ve üstelik faaliyetleri üzerindeki kuşkuların Türkiye'deki incelemeler sırasında arttığı bir dönemde, grubun kıyı bankacılığı faaliyetini yürüten İmar Bank Off-Shore Ltd. adlı

Bankanın faaliyetlerinin denetimi yapılmamış ve “yabancı ülke mevzuatı çerçevesinde” faaliyet sayılarak denetiminden uzak durulmuştur.

Ancak, bu ilgisizliğin İmar Bank Off-Shore Ltd. adlı bankadaki mevduatın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu dışında sayılması kabulüne dayanmakta olması, sorunun asıl vahim olan yanını teşkil etmektedir. Gerçekten de, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun “Türkiye İmar Bankası T.A.Ş. Mevduat Sahiplerine Yönelik Açıklaması” bu hususu çok açık bir biçimde teyit etmektedir:

“İmar Bank Off-Shore Ltd., Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde anılan ülke mevzuatı çerçevesinde kurulmuştur. Söz konusu Off-Shore Bankada, Türkiye İmar Bankası T.A.Ş.'nin doğrudan ve/veya dolaylı hiçbir ortaklık payı bulunmamaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'de faaliyet gösteren ve mevduat kabulüne yetkili bulunan bankaların yurtiçi şubelerinde gerçek kişiler tarafından açılmış olan tasarruf mevduatını sigorta eden Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, off-shore bankalarda mevduatı olanlara sigorta kapsamında bir ödeme yapması mümkün bulunmamaktadır”

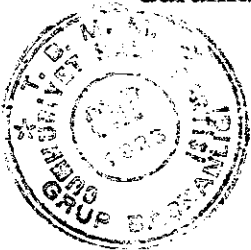
hususla vurgulanmış ve “bankalardaki tüm tasarruf mevduatı sigorta kapsamında olduğundan, tasarruf sahiplerinin endişelenmelerini, kendilerine ve çevrelere zarar verebilecek işlem ve hareketlerde bulunmalarını gerektirecek bir durum bulunmamaktadır” denilerek, tasarruf sahiplerine itidal ve sükunet tavsiye edilmiştir. Keza, benzer açıklamalar, Maliye Bakanlığı'nın “Alomaliye Hattı” aracılığıyla da yapılmış ve sonuç olarak, off-shore hesap sahiplerinin nereye başvuracağı sorusuna;

“İmar Bankası'nın paraları gönderdiği offshore bankası bu paraları İmar Bankası'na öderse Banka ödemeyi hak sahiplerine yapar. Ayrıca, Banka hissedarlarına (Uzan grubu) da bu hesapların ödemeleri için başvurabilir”

cevabı verilmiştir.

Ancak, bu “öneri” paralelinde offshore hesap sahiplerine ilgili grup belirli bir takvime göre ödeme yapmakta iken, bütün mal varlıklarına el konularak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun tasarrufuna geçirilmesi, mevduatlarını belirli sınırlamalarla da olsa geri alabilen, çekebilen çok sayıdaki offshore hesap sahibini mutlak mağdur haline getirerek, “offshorezede” yapmıştır.

Başka bir deyişle, başlangıçta, bankacılık alanında denetim zafiyeti sonucunda bir ticari grubun “nispi mağdur” yaptığı önemli sayıdaki yurttaş; daha sonra, devletin idari eylem ve işlemleri sonucunda, “mutlak mağdurlar” durumuna düşürülmüştür.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. Madde ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre anılan ülke sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve "Kıyı Bankacılığı" (Off-Shore) ile iştigal eden İmar Bank Off-Shore Ltd. adlı Bankanın mudilerine ödeme yapmakta iken, sermaye sahibi aile grubunun Türkiye'deki mal varlığına da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca el konulmasına neden olan idari işlemler sonucunda mudilere ödenmesi olanaksız hale gelen ve Fon kapsamında olmayan mevduat hesaplarının ödenmesi sağlanmaktadır.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile ilgili hükümleri arasında "**Hazine Alacağı**" tanımının yapıldığı 15/a maddesinde, yönetimi ve denetimi Fona intikal etmiş olan "**bankaların yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak elinde bulunduran ortaklarının kendi lehine kullandıkları her türlü banka kaynakları ve her ne ad altında olursa olsun kendilerine ait yurtiçi ve yurtdışı şirket, finans kuruluşu, off-shore bankalara aktardıkları banka kaynakları**" ile "**bankalarının off-shore bankalarındaki yargı kararları nedeniyle ödedikleri mevduatları ve off-shore bankaların bankaya izinli veya izinsiz aktardığı off-shore mevduatlar**" alacak kapsamında sayılmıştır.

Kolaylıkla görülebileceği gibi, devlet, Hazine alacağı tanımı içerisinde değerlendirdiği off-shore mevduat gerçeği ve mevduat sahiplerine karşı sürekli olarak reddettiği "yurtiçi banka-yurtdışı off-shore banka" ortaklık ya da aidiyet ilişkisini kendi alacakları söz konusu olduğunda açık ve kesin ifadelerle kabul edebilmektedir.

Dolayısıyla, madde ile bir alacağın tahsiline ilişkin tanım ve kabullerde bir karşılıklılık ve off-shore mevduat sahiplerinin alacaklarının da dikkate alınarak ödenmesinde adil bir yaklaşım sağlanmaya çalışılmıştır.

Madde 2. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nda, off-shore mevduat hesaplarının ödenmesi için yeterli ödeneğin bulunmaması halinde, hak sahiplerine ödemelerin yapılabilmesi bakımından gerekli finansmanın Hazinece sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 3. Yürürlük maddesidir.

Madde 4. Yürütmeye ilişkin düzenlemeyi içermektedir.

